

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Eleny Kajčovičovej, v právnej veci žalobcu **M.** zastúpeného JUDr. P., proti žalovanému **M.**, zastúpenému JUDr. M., o zaplatenie 195 500 Sk, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Cob 16/06–305 zo dňa 19. apríla 2006, takto

rozhodol:

Rozsudok odvolacieho súd **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

Okresný súd v Starej Ľubovni zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 195 500 Sk s príslušenstvom z titulu nedoplatku kúpnej ceny na základe kúpnej zmluvy zo dňa 4. októbra 1996, podľa ktorej žalobca predal žalovanému nákladné motorové vozidlo zn. IVECO 190 TS. Kúpnu cenu dohodli zmluvné strany v sume 1 045 500 Sk.

V odôvodnení uviedol, že žalobca neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že účinne odstúpil od kúpnej zmluvy zo dňa 16. septembra 1996 vo vzťahu k žalovanému takým spôsobom, aby to u neho nevzbudzovalo pochybnosti odstúpenia, keďže žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením kúpnej ceny 2. októbra 1996 a o dva dni neskôr (4. októbra 1996) už uzavreli sporové strany

kúpnu zmluvu, ktorá je predmetom tohto sporu. Žalobca nepreukázal, že v čase od 2. októbra 2006 do 4. októbra 1996 sa stal vlastníkom predmetného vozidla, aby ho mohol účinne previesť na žalovaného. Súd prvého stupňa dospel k tomuto záveru po tom, čo doplnil dokazovanie výsluchom účastníkov konania a dôkazmi, ktoré navrhli účastníci, v zmysle pokynov, vyplývajúcich z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý na základe dovolania žalovaného rozsudkom č. k. 1 Obdo 12/03 zo dňa 27. januára 2005 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Cob 20/02, 3 Cob 21/02, 3 Cob 68/02 zo dňa 17. decembra 2002 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 7 Cb 211/97–120 zo dňa 12. decembra 2000 v znení dopĺňacieho rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 7 Cb 211/97–146 zo dňa 20. augusta 2001 a opravného uznesenia č. k. 7 Cb 211/97–169 zo dňa 22. marca 2002 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podľa skutkového stavu, zisteného súdom prvého stupňa, od podania žaloby bolo v rámci dokazovania nesporne preukázané, že medzi sporovými stranami došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, týkajúcej sa predmetu sporu, t.j. ťahača IVECO účastníkmi konania dňa 16. septembra 1996. V uvedený deň žalobca odovzdal žalovanému predmetné vozidlo a žalovaný v súlade s ustanovením § 133 ods. 1 Občianskeho zákonníka týmto dňom nadobudol vlastnícke právo k vozidlu. Žalovaný súčasne s uzavretím kúpnej zmluvy vystavil žalovanému toho istého dňa daňový doklad č. 26/96 na dohodnutú kúpnu cenu 490 000 Sk, ktorú mal žalovaný zaplatiť žalobcovi v termíne splatnosti do 1. októbra 1996. Sporové strany si v tejto zmluve dohodli pre prípad, že kupujúci nezaplatí kúpnu cenu v lehote 15 dní od doručenia faktúry, možnosť odstúpiť od kúpnej zmluvy, ako aj právo predávajúceho odňať predmet kúpy.

Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že moment, kedy došlo k odovzdaniu vozidla autobazáru v Poprade, ku ktorému podľa vyjadrenia brata žalobcu P., nedošlo priamo dňa 16. septembra 1996, ale až s odstupom času a ktorý považoval súd v tomto konaní za sporný, nie je zistiteľný, a to vzhľadom na výpoveď vedúceho autobazáru Ing. B., ktorý uviedol, že doklady, ktoré vystavil autobazár, boli antidatumované a prispôsobené tak, aby nevzbudzovali pochybnosti o vierohodnosti ich vystavenia, a teda ani dôkaz predložený autobazárom, že žalovaný odovzdal sporný automobil dňa 25. septembra 1996, nemožno považovať za vierohodný.

Rovnako nie je zistiteľné ani, pokiaľ ide o právne úkony účastníkov, ktoré urobili v období od 16 septembra 1996 do 7. októbra 1996, či a ktoré sú právne účinné. Žalobu preto zamietol.

Na odvolanie žalobcu odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovel.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že dňa 16. septembra 1996 účastníci konania uzavreli kúpnu zmluvu v zmysle § 409 a nasl. Obchodného zákonníka, predmetom ktorej bola kúpa ťahača návesov typu IVECO FIAT do vlastníctva kupujúceho za dohodnutú kúpnu cenu 490 000 Sk, ktorá mala byť žalovaným zaplatená do 15 dní od doručenia faktúry, pričom sa zmluvné strany dohodli, že v prípade nezaplatenia kúpnej ceny má predávajúci – žalobca právo od zmluvy odstúpiť a bez ďalšieho predmet kúpy odňať kupujúcemu. Následne dňa 4. októbra 1996 došlo medzi účastníkmi konania k uzavretiu kúpnej zmluvy s rovnakým predmetom kúpy, ktorej plnenie je predmetom konania. V tejto zmluve si účastníci dohodli oproti kúpnej zmluve zo dňa 16. septembra 1996 kúpnu cenu už vo výške 850 000 Sk bez DPH, čo s DPH vo výške 23% v sume 1 045 000 Sk predstavuje 1 045 500 Sk. Zároveň si predávajúci a kupujúci dohodli zaplatenie tejto kúpnej ceny v dvoch splátkach – prvá splátka na základnú cenu v sume 654 500 Sk + splátka na DPH v sume 195 500 Sk s dátumom splatnosti 7. októbra 1996 a druhá splátka na základnú cenu v sume 195 500 Sk s dátumom splatnosti 20. novembra 1996 (bod III/2 tejto zmluvy). Z vykonaného dokazovania vyplýva, že k uzavretiu zmluvy zo dňa 4. októbra 1996 došlo v autobazáre v Poprade po tom, čo na základe sprostredkovateľskej zmluvy medzi autobazárom a žalovaným malo dôjsť k ďalšiemu odpredaju motorového vozidla tretej osobe a prítomný žalobca sa domáhal jeho vrátenia z titulu neuhradenia kúpnej ceny zo strany žalovaného. Tieto skutočnosti zistil súd prvého stupňa správne, avšak nesprávne ich posúdil. Odvolací súd, vychádzajúc z tvrdení žalobcu, ako aj žalovaného v priebehu konania, pokiaľ ide o prejav ich vôle, týkajúci sa úpravy vzájomných pomerov po tom, čo došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy zo dňa 16. septembra 1996, dospel k záveru, že zmluvu, ktorú účastníci uzavreli dňa 4. októbra 1996, formálne označenú ako kúpna zmluva, je potrebné hodnotiť ako dodatok ku kúpnej zmluve, uzavretej medzi účastníkmi konania dňa 16. septembra

1996, predmetom ktorej je dohoda účastníkov o zmene kúpnej ceny predmetu kúpy, v súlade s ustanovením § 516 Občianskeho zákonníka. Podpísaním takejto dohody žalobcom a žalovaným nedošlo k zániku pôvodného záväzku, vyplývajúceho z platne uzavretej kúpnej zmluvy zo dňa 16. septembra 1996. Účastníci konania prejavili vôľu vo vzájomnom záväzkovo-právnom vzťahu zotrvať už za podmienok v zmysle dohody, označenej ako kúpna zmluva zo dňa 4. októbra 1996, pokiaľ ide o určenie kúpnej ceny a jej splatnosť. V zmysle ustanovenia § 448 ods. 1 Obchodného zákonníka má tak žalobca právo na zaplatenie dohodnutej kúpnej ceny, resp. jej žalobou uplatneného nedoplatku vo výške 195 500 Sk. Žalovaný je tiež povinný zaplatiť úroky z omeškania v súlade s ustanovením § 369 ods. 1 v spojení s § 501 ods. 1 Obchodného zákonníka vo výške 16% ročne od 21. októbra 1996 do zaplatenia. Odvolací súd preto v súlade s ustanovením § 220 O.s.p. zmenil napadnutý rozsudok tak, ako je uvedené v jeho výrokovej časti.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie.

Namietal, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnej veci rozhodol uznesením sp. zn. 1 Obdo 12/03 zo dňa 27. januára 2005 tak, že zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Konštatoval, že žalobca odvodzuje svoje právo od kúpnej zmluvy, uzavretej medzi ním a žalovaným dňa 4. októbra 1996. V priebehu konania bolo zistené, že účastníci uzavreli aj skôr kúpnu zmluvu, a to dňa 16. októbra 1996 na ten istý predmet plnenia, ale v rozdielne dohodnutej kúpnej cene. V kúpnej zmluve zo dňa 16. septembra 1996 dohodli účastníci zmluvného vzťahu cenu vozidla v sume 490 000 Sk a túto cenu aj pôvodne žalobca žalovanému vyúčtoval. Z tejto nespornej skutočnosti vychádzal aj súd prvého stupňa, keď vo svojom pôvodnom rozsudku vyslovil s poukazom na ustanovenie § 349 ods. 1 Obch. zák. a čl. III. zmluvy zo dňa 16. októbra 1996, že žalobca nepreukázal, kedy od zmluvy odstúpil. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom odvolacieho súdu nestotožnil a vyslovil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav pokiaľ ide o to, že žalobca a žalovaný uzavreli dve zmluvy na ten istý predmet plnenia, avšak za nesprávny považoval záver o tom,

že účastníci neodstúpili od kúpnej zmluvy zo dňa 16. októbra 1996 a najmä záver, že ak tak žalobca neurobil v písomnej forme, potom nepreukázal platné odstúpenie od zmluvy.

V zmysle právneho názoru dovolacieho súdu bolo úlohou súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie ohľadom okolnosti, či od zmluvy zo dňa 16. septembra 1996 bolo odstúpené účinným spôsobom, upraveným v § 349 Obch. zák. a v prípade, ak sa tak stalo, tak zanikli všetky práva a povinnosti zmluvných strán a až potom je možné uzavrieť, že platia podmienky kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom sporu. Dovolací súd tiež uviedol, že právny záver odvolacieho súdu je predčasný a ničím neodôvodnený, keď prvé rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a odôvodnil ho tým, že účastníci uzavreli ďalšiu kúpnu zmluvu, čo nie je dôkazom, že žalobca od pôvodnej zmluvy kvalifikovaným spôsobom odstúpil.

Na základe takto vysloveného právneho názoru súd prvého stupňa vykonal dokazovanie a vzhľadom na jeho výsledok žalobu zamietol. Odvolací súd na základe odvolania žalobcu rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil, pričom v rozpore s právnym názorom dovolacieho súdu sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, či došlo k účinnému odstúpeniu od zmluvy zo dňa 16. septembra 1996. Žalobca doposiaľ nikdy netvrdil v návrhu na začatie konania a ani v priebehu súdneho konania, že zmluva, uzavretá dňa 4. októbra 1996, je dodatkom ku kúpnej zmluve, uzavretej dňa 16. septembra 1996. Takýto záver, ku ktorému dospel odvolací súd, nebol žiadnym z účastníkov v priebehu konania produkovaný. Nie je známe, na základe akých skutočností dospel odvolací súd k záveru, ku ktorému nedospel ani vo svojich dvoch predchádzajúcich rozhodnutiach. V tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 79 O.s.p., podľa ktorého je súd viazaný žalobným návrhom, ako aj skutkovými tvrdeniami žalobcu, na základe ktorých sa žalobca domáha svojho práva. Svojim postupom preto odvolací súd porušil ustanovenie § 243d ods. 1 O.s.p.

S poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. preto navrhuje aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Cob 16/06 zo dňa 19. apríla 2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že je síce pravdou, že rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 12/03 zo dňa 17. januára 2005 bolo uložené skúmať, či došlo k účinnému odstúpeniu od zmluvy uzavretej účastníkmi dňa 16. septembra 1996, podľa jeho názoru to však nebolo formulované ako príkaz. Odvolací súd v napadnutom rozsudku posúdil skutkový stav správne. Navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 242 ods. 1 a § 243a ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolaním z dôvodov, uvedených v § 237 O.s.p. je možné napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho formu, obsah alebo povahu predmetu konania. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v takom prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, teda ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd, uvedených v § 237 O.s.p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale aj z úradnej povinnosti (§ 242 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové alebo právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní označil.

Žalovaný v dovolaní namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. d/, c/ O.s.p.).

Pod nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

V danom prípade odvolací súd, ako aj súd prvého stupňa, na právne posúdenie predmetu sporu aplikovali správny právny predpis. Rozdielne právne závery oboch súdov pri posudzovaní uplatneného nároku sú dôsledkom odlišného hodnotenia dôkazov, ktoré boli dosiaľ v konaní vykonané.

Žalovaný v dovolaní poukazuje na existenciu dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., podľa ktorého dovolanie možno odôvodniť aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Za vadu konania v zmysle citovaného ustanovenia možno považovať aj skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplne alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci. O vadu konania pri zisťovaní skutkového stavu sa jedná najmä vtedy, ak pri dokazovaní súd nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Pre neúplne zistený skutkový stav možno v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu dovolaním napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu v prípade, ak v rozpore s ustanovením § 120 O.s.p. nebol vykonaný navrhovaný dôkaz a táto skutočnosť mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p. je daný aj v prípade, ak odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní veci z iného skutkového základu, než súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval v zmysle ustanovenia

§ 213 ods. 2 O.s.p. a zopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje zistenia súd prvého stupňa, prípadne aby dokazovanie doplnil.

Odvolací súd dovolaním napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý žalobu zamietol po doplnení dokazovania v intenciách rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 12/03 zo dňa 27. januára 2005. Pri posudzovaní opodstatnenosti žaloby, predmetom ktorej je zaplatenie sumy 195 500 Sk z titulu kúpnej ceny motorového vozidla IVECO 190 TS podľa kúpnej zmluvy zo dňa 4. októbra 1996, dospel k záveru, že uvedená kúpna zmluva je dodatkom kúpnej zmluvy zo dňa 16. septembra 1996, v dôsledku čoho nedošlo k zániku pôvodného záväzku, založeného kúpnu zmluvou zo dňa 16. septembra 1996. Z dosiaľ vykonaného dokazovania však tento záver nemožno vyvodiť, pričom odvolací súd nevykonal žiadne dôkazy, ktoré by takýto záver odôvodňovali. Keďže v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade, uvedenej v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1, 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho, ako aj dovolacieho konania bude rozhodnuté v novom rozhodnutí o veci (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok..

V Bratislave dňa 31. januára 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu